

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir
sporto ministerijai

| 2024-02-28

Nr. SR-782

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Vilniaus universitetas (toliau – Universitetas), išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl preliminarus valstybės finansuojamų trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų, antrosios pakopos, doktorantūros, profesinių studijų vietų, į kurias 2024 metais priimami studentai, skaičiaus, studijų stipendijų skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo pagal studijų kryptių grupes, mokslo, meno sritis sąrašų patvirtinimo ir valstybės finansuojamų studijų vietų antrajai konkursinei eilei sudaryti skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo nustatymo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymo „Dėl preliminarus valstybės finansuojamų trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų, į kurias 2024 metais priimami studentai, skaičiaus, studijų stipendijų skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo, antrajai konkursinei eilei formuoti skiriamo pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus“ projektą (toliau – Įsakymo projektas), teikia šiuos siūlymus ir pastabas.

Įsakymo projekte antrojoje konkursinėje eilėje *Psichologijos (J07)* studijų kryptis yra išskirta į atskirą finansavimo grupę, tačiau pirmojoje konkursinėje eilėje šios krypties išskyrimo nėra. Be to vertinant Įsakymo projekte pateiktas finansavimo grupes ir joms numatytas skirti valstybės finansuojamas vietas (toliau – VF vietos) matyti, kad dėl skirtingų finansavimo grupių nesilaikoma tendencijos antrajai konkursinei eilei skirti 10 proc. pirmosios konkursinės eilės finansavimo: pirmojoje konkursinėje eilėje *Socialinių mokslų (J)* (išskyrus *Socialinio darbo (J04)* studijų kryptį) finansavimo grupei skiriamos 1366 VF vietos, o antrojoje konkursinėje eilėje *Socialinių mokslų (J)* (išskyrus *Psichologijos (J07)*, *Socialinio darbo (J04)* studijų kryptis) grupei skirta 121 VF vieta ir *Psichologijos (J07)* grupei atskirai skirtos 32 VF vietos. Atsižvelgiant į tai, siūlytume ***Psichologijos (J07)* studijų kryptį išskirti į atskirą finansavimo grupę** taip pat ir **pirmojoje konkursinėje eilėje, šiai grupei numatant skirti 240 studijų vietų.**

Įsakymo projekte numatoma *Humanitarinių mokslų (N)* studijų kryptių grupei 2024 m. skirti 630 VF vietų (pirmajai ir antrajai konkursinėms eilėms kartu). Tai yra mažiausias skiriamas VF vietų skaičius *Humanitarinių mokslų (N)* studijų kryptių grupei per pastaruosius 5 metus: 2023 m. buvo skirta 650 VF vietų, 2022 m. – 670, 2021 m. – 734, 2020 m. – 918, 2019 m. – 995. Be to, norime atkreipti dėmesį, kad 2023 m. bendrojo priėmimo pirmajame etape buvo užimtos visos Švietimo, mokslo ir sporto ministro *Humanitarinių mokslų (N)* kryptių grupės pirmosios pakopos studijoms skirtos VF vietos. Iš viso bendrajame priėmime į *Humanitarinių mokslų (N)* kryptių grupės pirmosios pakopos studijų programų VF vietas buvo priimti 654, o į valstybės nefinansuojamas vietas – 251 stojantysis. Šie duomenys rodo, kad asmenų, besidominčių ir siekiančių studijuoti *Humanitarinių mokslų (N)* kryptių grupės studijų programose, yra pakankamai daug. Sumažinus *Humanitarinių mokslų (N)* kryptių grupei

skiriamų studijų vietų skaičių nukentės tokios itin populiarios Universiteto studijų programos, kaip *Skandinavistika*, *Filosofija*, *Anglų filologija*, *Azijos studijos*, taip pat išskirtinės studijų programos, tokios kaip *Archeologija* ir *Klasikinė (lotynų ir senovės graikų) filologija*, bei kitos paklausius šalies specialistus rengiančios studijų programos (*Vertimas*, įvairių kalbų filologija ir kt.).

Remiantis Statistikos departamento duomenimis (<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>), *Humanitarinių mokslų (N)* absolventų atlygio vidurkis stabiliai aukštesnis nei šalies vidutinis atlyginimas, be to, humanitarines studijas baigę asmenys vidutiniškai daugiau uždirba ir už kai kurių kryptų grupių tikslųjų mokslų absolventus. Tai neabejotinai rodo humanitarinių studijų absolventų poreikį darbo rinkoje. *Humanitarinių mokslų (N)* absolventų sėkmingos karjeros statistika rodo, kad didelė jų dalis dirba, jeigu ne versle, tai politikos ir administravimo srityje, taip pat valstybės tarnyboje ir savivaldybių valdomose organizacijose, todėl sistemiškas finansavimo šioms studijoms mažinimas turės neigiamų pasekmių politikos ir administravimo sektoriaus gebėjimų plėtrai. Dėl šių priežasčių siūlytume 2024 m. ***Humanitarinių mokslų (N)* kryptų grupei padidinti VF vietų skaičių iki 650 (kaip 2023 m.)**.

Pripažindami žinojimo ir mokslinių tyrimų svarbą aukštos pridėtinės vertės šalyje kūrimui bei visuomenės raidai, siūlome didinti finansavimą antrosios pakopos studijoms, kurios yra skirtos pasirengti mokslinei veiklai, didinant studijų prieinamumą aukščiausios kvalifikacijos siekiantiems studentams. Lėšas studijoms siūlome skirti laikantis ekspertų rekomendacijos investuoti į mokslinius tyrimus ir finansavimą antrosios pakopos studijoms kelti didesnę procentinę dalimi nei didinamas pirmosios pakopos finansavimas. Atkreipiame dėmesį, kad toks sprendimas tiesiogiai prisidėtų prie Vyriausybės programos nuostatų, numatančių pasiekti esminį ekonomikos proveržį, pereinant prie aukštesnės, negu dabar esama, pridėtinės ekonominės vertės, įgyvendinimo. Tik investuojant į žmonių žinias ir aukštesnio lygio kompetencijas, Lietuva gali tapti aukšto pragyvenimo lygio šalimi, kurioje kuriami aukštos pridėtinės vertės, inovatyvūs ir visame pasaulyje žinomi bei paklausūs produktai ir paslaugos.

Pažymėtina, kad Nutarimo projekte numatyta antrosios pakopos studijoms skirti 7055 tūkst. eurų (iš jų VF studijų vietoms skirta 6995 tūkst. eurų, o valstybės finansuojamų su studijų stipendija studijų vietoms – 60 tūkst. eurų), t. y. 3,19 proc. daugiau negu 2023 metais, tačiau VF studijų vietų skaičius išliko toks pats kaip ir praėjusiais metais. Įvertinant tai, siūlome **antrosios pakopoms studijoms skirtą finansavimą didinti bent 3 procentais didesnę nei indeksuota kaina dėl bazinio socialinio dydžio pakėlimo ir vietoje numatytų 7055 tūkst. eurų skirti 7267 tūkst. eurų, ir pagal šias lėšas atitinkamai padidinant VF studijų vietų skaičių**. Tokiu būdu bus gerinamas studijų prieinamumas aukščiausios kvalifikacijos siekiantiems studentams. Prašydami didinti finansavimą, atkreipiame dėmesį, kad nuo 2020 metų Universitete augo valstybei svarbių ir tolimesniam jos vystymuisi aktualių studijų kryptų programų populiarumas tarp stojančiųjų: *Sveikatos mokslų* kryptų grupės antrosios pakopos studijų programas 2020 m. pirmuoju prioritetu pasirinko 315, 2021 m. – 319; 2022 m. – 307; 2023 m. – 381 stojančiųjų; *Informatikos ir Matematikos mokslų* kryptų grupių antrosios pakopos studijų programas 2020 m. pirmuoju prioritetu pasirinko 158, 2021 m. – 180, 2022 m. – 248, 2023 m. – 216 stojančiųjų. Šios tendencijos turėtų išlikti ir ateityje.

Apibendrinami ankščiau išdėstytus argumentus, siūlome atlikti šiuos pakeitimus:

1. Įsakymo projekte *Psichologijos (J07)* studijų kryptį pirmojoje konkursinėje eilėje išskirti į atskirą finansavimo grupę ir šiai grupei skirti 240 studijų vietų.
2. *Humanitarinių mokslų (N)* studijų kryptų grupei Įsakymo projekte numatytą VF vietų skaičių padidinti iki 650.
3. Padidinti Nutarimo projekte numatytas antrosios pakopos studijoms skirtas lėšas 3 procentais.